

OCTOMBRIE

Editorial	3
Pe țeva puștii	5
Între șacal și vulpe	6
Lișițe la marginea stufului	10
Abrambureală	14
Vânat în cătare	20

VÂNĂTOARE

Diferența dintre „a vâna” și „a ucide”

NECULAI ȘELARU

În ultima perioadă, cam de când s-au înfiripat și sunt finanțate, mai ales indirect, dar din abundență, anumite ONG-uri de pretinsă apărare, doar pur teoretică, a drepturilor animalelor, a mediului înconjurător și echilibrului în natură, avem de-a face cu o confuzie culpabilizantă, în general voită și rău intenționată, a celor două sintagme precizate în titlu: „a vâna” și „a ucide”. Nu negăm faptul că, în afara activiștilor verzi, sunt și mulți concetățeni citadini care fac această confuzie nedorită, în condițiile ruperii acestora de realitățile rurale, și că unii dintre ei chiar cred în ceea ce susțin. Dar nici unora și nici altora nu li se poate scuza confuzia. Fiindcă „a vâna” este una și „a ucide” este cu totul altceva.

Vânătoria presupune o acțiune motivată de pândire, căutare, stârnire, urmărire, hărțuire sau oricare alta, care are ca scop dobândirea vânatului dintr-o anumită necesitate, utilă vânătorului, naturii și societății omeneste. Această mod de acțiune, care necesită cunoștințe în domeniu, capacitate de efort fizic, răbdare și reținere pentru a putea selecționa vânatul, în condițiile respectării codului de etică vânătorească, precum motivația scopului util al acțiunii, face diferența între „vânătoria” și „ucidere” fără vreun motiv, ori dintr-un interes antisocial, a faunei cinegetice.

Să luăm, exemplificativ, câteva comportamente de vânători înnașcuți din natură. Atât din prezent, cât și dintr-un trecut, mai mult sau mai puțin îndepărtat.

Începem prin a reliefa comportamentul de vânător al prădătorilor din natură, inclusiv al celor cu pene folosiți la vânătoria. Ei vânează, fără excepție, din instinct, pentru a se hrăni, a viețui și a procrea. Motivația o constituie foamea, iar scopul util societății, neînțeles de prădători, îl constituie conservarea echilibrului în natură. Subliniem că animalele prădătoare vânează din instinct, pentru a supraviețui și a se înmulți, dar numai în anumite limite impuse de performanțele lor biologice, fixate genetic, care asigură conservarea echilibrului diverselor populații de specii ce coabitează în același teritoriu (habitat, biotop).

Cine a încercat ori a dresat vreodată un uliu, ca de altfel orice altă pasăre de

pradă, știe foarte bine că acesta nu este motivat să vâneze dacă este sătul. Cel puțin la începutul dresajului și al folosirii lui la vânătoria. Lipsa de motivație se poate observa, în natură, și la ulii lăsați jos, în teren liber, lângă iepuri, pe care nu-i atacă. Așa cum ulii de pe stâlpii sau arborii în care se odihnesc nu atacă potârnichile, vizibile pe solul înghetățat și cu zăpadă, când sunt sături. Fiind foarte buni vânători, nu au nevoie de rezerve de hrană. Doar atunci când sunt flămânzi, în special iarna, atacă eficient și, nu doar atât, se și prezintă prompt la sunetele scoase de pradă. De exemplu, la vaiurul iepurelui.

Cunoscând aspectele prezentate mai sus, dresorii și posesorii de păsări de pradă ies cu ele la vânătoria doar flămânde. În timp, cele dresate și folosite la vânătoria pot depăși motivația atacului, dar nu în toate cazurile, trecând de la interesul hrănirii, mai exact spus al recompensării cu hrană din partea tovarășului lor de vânătoria (nici decum stăpân), la vânătoria din pasiune și pentru acesta.

Și pentru unii câini de vânătoria, mai ales pentru câinii de rasă incertă, motivația hărțuirii mistrețului și ursului, dar nu numai, poate fi, cel puțin la început, recompensarea așteptată din partea stăpânului cu parte din viscerele și sângele prăzii dobândite împreună. Mai pe urmă vine pasiunea acestora pentru vânătoria în slujba stăpânului, iar mângâierile și aprecierea acestuia îi motivează în și mai mare măsură. Nu ne referim la câinii de rasă, ale căror ca-

ractere de vânător sau auxiliar în vânătoria le-au fost selecționate în timp și fixate din generație în generație, pentru că aceștia vânează din pasiune și spre mulțumirea stăpânului.

Dacă ne referim la lupi, motivația este, în principal, nevoia de hrană pentru ei și puii lor, după caz. Fiind un prădător mai puțin eficient decât păsările de pradă, el omoară, dacă i se oferă prilejul, mai mult decât mănâncă, creându-și rezerve pentru zilele ce urmează. Rezerve la care se întoarce, de obicei, în mod repetat, până la consumarea integrală a cadavrelor animalelor vânat. Spre deosebire de lup, ursul și râsul se mulțumesc, de regulă, cu o singură victimă, pe care o ascund cum pot, pentru a reveni la ea până o termină de mâncat.

Nu mai continuăm cu alte exemple din lumea animalelor și trecem, la fel de lapidar, la motivația vânării pentru om.

Din cele mai vechi timpuri, omul a vânat pentru a se hrăni și a continuat să o facă în același scop, pe alocuri, sau în cadrul unor anumite categorii sociale, până în zilele noastre. Ca fiindă înzestrată cu inteligență, a vânat și vânează folosindu-se de diverse mijloace care-l avantajează, având însă grijă să-și conserve, conștient, resursa. Lipsa de grijă față de conservarea vânatului dobândit, în interesul folosirii acestuia până la epuizare, și față de perenitatea resursei, a fost, a rămas și rămâne o dovadă de nesăbuintă a celui ce se îndestulează pentru moment, uitând riscul flămânzării de mâine. Altfel spus, omul, în vre-

Diferența dintre „a vâna” și „a ucide”

muri trecute, și din anumite categorii sociale în prezent, a vânat și, respectiv, vânează în scopul justificat al îmbunătățirii condițiilor de hrănire, comportându-se cu cumpătate, ca orice alt prădător din natură, fără a afecta echilibrul ecologic, ci din contră.

De-a lungul istoriei, pe parcursul diversificării și evoluției activităților sale, omul a devenit tot mai puțin dependent față de vânătoare, iar motivația vânării în scopul hrănirii a scăzut treptat, dar nu de tot și peste tot, în desuetudine. Au apărut, însă, alte motivații succesive, în susținerea uneia din cele mai vechi activități umane, utile omului-vânător, societății umane și echilibrului în natură.

Astfel, prin vânătoare, tinerii, mai ales viitorii conducători la diverse niveluri ale societății, erau pregătiți pentru viață, învățând, încă din fragedă copilărie, să supraviețuiască în natură, să lupte și să domine.

Mai aproape de zilele noastre, omul și-a diversificat în și mai mare măsură activitățile, inclusiv activitatea de utilizare, mai mult sau mai puțin cumpătată, a resurselor naturale regenerabile. Conștient, însă, de interesul societății, pe termen lung, pentru folosirea resurselor naturale regenerabile, care includ fauna cinegetică, a început să le protejeze și să le exploateze, voit cu cumpătate, în vederea durabilității acestora.

În acest context a apărut conceptul de cinegetică (cultură a faunei cinegetice), ulterior celui de agricultură și silvicultură. Prin lucrări specifice, omul a început să favorizeze, deliberat și interesat, populațiile de plante și de animale comestibile, considerate folositoare societății, împotriva acelor dăunătoare celor dintâi. Printre acestea, și animalele carnivore, concurențele pentru el la aceeași resursă naturală de hrană. De aici, un amestec din ce în ce mai pronunțat al omului în echilibrul dintre speciile sălbatice și unele dezechilibre generate de el între populațiile acestora, mai ales în țările mai avansate economic.

Pe fondul deteriorării condițiilor de mediu înconjurător, din cauza altor activități umane decât vânătoarea, din ce în ce mai intense și neprietenoase față de natură (despăduriri, desecări, extinderi de localități etc.), s-a ajuns, mai recent, la dispariția unor specii de floră și faună, care nu au putut ține pasul cu schimbările prea rapide din habitatul specific lor. Printre acestea, și unele specii de interes vânătoresc din vremea

străbunilor noștri (bourul, saigaua, colunul, marmota de stepă, mai de curând și dropia etc.).

Este cât se poate de clar că afectarea, în continuare, a mediului înconjurător, din cauza activităților dăunătoare ale omului față de natură, nu poate fi sistată și nici foarte mult încetinită de la o zi la alta. Peste aceasta evoluție nedorită din natură se suprapune, în prezent, și încălzirea globală a climei, care, vrem sau nu vrem, va produce alte dezechilibre între specii și între acestea și mediul lor de viață, determinând, în mod cert, o nouă succesiune a speciilor sălbatice în timp.

Omul actual viețuiește, așadar, într-un mediu înconjurător antropizat, aflat în ușoară schimbare, în care echilibrul natural este oarecum bulversat, ceea ce impune o din ce în ce mai mare atenție față de acesta și precauție în exploatarea resurselor naturale, inclusiv regenerabile, printre care și fauna cinegetică. Aceasta fiindcă, prin vânare neatentă sau exagerată, se poate grăbi fenomenul dispariției unor specii, incapabile să se adapteze biologic la schimbările survenite, cu prea mare repeziciune, în mediul lor, altă dată natural, de viață.

În contextul prezentat, motivația vânării devine mai complexă decât altădată și poate fi enunțată concis, după cum urmează: „*exploatarea limitată, selectivă și cu precauție a faunei cinegetice, care constituie resursă naturală regenerabilă de interes național și internațional, într-un scop util societății, conservării tuturor acestor specii și unui echilibru cât mai stabil între speciile prădătoare și cele pradă, precum și între acestea și mediul lor și al nostru de viață*”.

Așadar, motivația vânării nu se mai limitează, în prezent, doar la asigurarea unui surplus de proteină animală, de cea mai bună calitate, pentru om și la introducerea altor bunuri valorificabile (blănuri, coarne etc.) în circuitul economic al societății, ci la mult mai mult decât atât. Este o motivație solidă, care nu poate fi contrazisă prin susțineri iraționale și tendențioase de genul abolirii vânătorii și lăsării naturii să restabilească echilibrul ecologic, bulversat, din mediul înconjurător, antropizat, în care trăim.

În primul rând suntem o țară cu probleme economice, care nu-și poate permite luxul neglijării unei resurse economice, importantă în multe țări europene și de pe alte continente. În al doilea rând, conservarea echilibrului ecologic, bulversat prin alte activități umane moderne, nu mai poate fi stabilită fără intervenția limitată, precaută și eficientă, a omului-vânător. Aceasta, în condițiile în care intervenția practică, cu arma sau alte mijloace a omului-vâ-

nător, nu poate fi substituită nicidecum prin simple vorbe sau teorii protecționiste și conservatoriste.

Intervenția, rațional limitată și precaută a omului-vânător în natură, se impune a fi făcută, însă, prin vânătoare selectivă, adică prin metode și cu mijloace care să asigure prelevarea deliberată sau involuntară a ceea ce nu mai corespunde, sau corespunde în mai mică măsură standardelor de vigurozitate, sănătate și sălbăticiune ale faunei cinegetice. Se mai impune a fi făcută cu profesionalism, garantat de o pregătire premergătoare specială în materie, și cu mijloace care să asigure prelevări fără suferințe inutile pentru vânat. În sfârșit, vânătoarea se impune a fi făcută în condiții de deplin fair-play față de fauna cinegetică, pentru a putea asigura caracterul sportiv și recreativ al vânătorii, potrivit reglementărilor legale în domeniu și codului de etică vânătoresc.

Vânătoarea astfel motivată și practică – doar de cei atrași de natură și conștienți de necesitatea protejării și conservării tuturor componentelor mediului înconjurător, în armonie cu interesele celorlalți utilizatori ai acestui mediu – este temeinic justificată și de mare interes pentru întreaga societate umană.

Despre uciderea faunei cinegetice, o acuzație absolut idioată, care se aduce din ce în ce mai tendențios și iresponsabil vânătorilor, se poate vorbi doar în cazurile în care fauna cinegetică este omorâtă fără un scop util acestora sau societății, cu încălcarea limitelor impuse prin reglementările în materie și cu nerespectarea regulilor de etică vânătorescă. Se poate vorbi de ucidere, deci, numai atunci când se vânează din pură plăcere, fără limită, prin metode și cu mijloace interzise de lege sau în condiții care pun vânatul într-o inferioritate inacceptabilă față de vânătorul superdotat tehnic.

Diferența între „a vâna” și „a ucide” rămâne totuși discutabilă în cazul concetățenilor noștri nevânători, care, de exemplu, omoară ursul, în legitimă apărare a vieții sale sau a bunurilor aflate în proprietatea sa. De asemenea, rămâne discutabilă și în cazul vânării/uciderii în condiții asemenea, a mistreților, cerbilor și altor animale care le amenință și le distruge produsul activității lor agricole, zootehnice, apicole etc. Mai dăm, exemplu în acest sens, al dihorului prins în propriul coteț, la „vânătoare” de orătâni.

Legea este implacabilă în această privință, stabilind că faptele sunt antisociale și prevăzând sancționarea drastică a lor ca infracțiuni de braconaj.

Făptuitorii pot susține, însă, că au

vânat forțați de împrejurări, în scopul apărării vieții sau bunurilor personale, în condițiile în care statul, administratorul faunei cinegetice, nu le-a asigurat nici un fel de protecție din acest punct de vedere. Și nici nu le-a acordat, întotdeauna și la timp, despăgubiri compensatorii.

Totuși, acești „braconieri”, cum îi califică legea și îi judecă concetățenii noștri care au acest drept, au vânat/ucis într-un scop util lor și, până la urmă, societății. Au vânat/ucis, de cele mai multe ori, și cu gândul la folosirea cărnii și a altor bunuri recuperate din animalul dobândit în astfel de condiții. Dar au vânat/ucis, chiar dacă erau motivați și îndreptățiți moral să o facă, cu încălcarea legii. Iar din acest considerent, braconajul se impune a fi consideratucidere, nicidecum vânatoare. Așa cum ar trebui considerată și vânătoreapracnică cu sfidarea regulilor elementare de etică vânătorească.

Despre ucidere, în adevăratul sens al cuvântului, putem vorbi în cazul sacrificării animalelor domestice, mai ales atunci când scopul nu este util făptașului și societății, iar sacrificarea nu se face în condiții care să asigure moartea instantanee, fără chinuri, a animalelor crescute de om.

„Uciderea”, ca termen extrem de dur, nu pare indicat a fi utilizat nici măcar atunci când discutăm despre abatorizarea animalelor. Termenul „sacrificare” este, categoric, mai potrivit în astfel de situații și în cazul omului care își sacrifică propriul animal, în curtea în care l-a crescut în acest scop.

Iată, așadar, o încercare de deschidere a unui dialog necesar în ceea ce privește diferența dintre „a vâna” și „a ucide”. Și, mai departe, „a sacrifica”. Fiindcă de „recoltare” este mai corect să vorbim când ne referim la plante, nu la animale.

Tema este de mare actualitate, și se impune a fi abordată deschis și clarificată cât mai curând, atâta cât se poate, pentru a putea contracara credibil acuzațiile ce se aduc tendențios vânătorilor, singurii care fac totuși ceva practic și eficient pentru protecția și conservarea faunei cinegetice. Mai ales, fiindcă acuzațiile, mai mult decât nedrepte, se aduc imoral vânătorilor, tocmai din partea celor ce trăiesc foarte bine pe seama unei pretinse protecții și conservării, exclusiv prin vorbe, a acestei faune, a mediului acesteia de viață și a echilibrului în natură. **NPR**

„Închisoare” pentru braconaj

ELIADE BĂLAN

Am unele motive să mă bucur de condamnarea la închisoare a celor doi braconieri care au împușcat, în anul trecut, o capră neagră în Parcul Național Munții Rodnei, însă am o dilemă peste care nu pot să trec. Spus pe românește, nu cred că sentința definitivă pronunțată de Curtea de Apel Cluj poate reprezenta un semnal de alarmă dur pentru cei care încălcă legea în mod intenționat, comițând acte de braconaj de o gravitate extremă.

Vorbim de o reală îndeletnicire, cunoscută și intens practică de doi interlopi, care au ucis un animal sălbatic ocrotit de lege fără să le pese că sunt văzuți și fotografiați de turiștii aflați în zonă. Discutăm de doi oameni decerebrați, la domiciliul cărora, „în urma perchezițiilor efectuate, polițiștii au identificat și indisponibilizat în vederea continuării cercetărilor 112 kg de carne de vânat, două lunete pentru arme de vânatoare, două cartușe cu glonț, un trofeu provenit de la un exemplar de cerb carpatin, precum și alte bunuri. De asemenea, a fost ridicată suma de 53.000 de lei”, se transmite într-un comunicat remis de poliția maramureșeană în timpul cercetărilor.

Cei doi braconieri au fost denunțați la poliție de către grupul de tineri prezenți în zona Lacului Iezer în ziua când s-a produs omorul, de nimeni altcineva. Pentru braconaj cinegetic, nerespectarea regimului armelor și munițiilor, precum și uz de armă letală, cei doi braconieri – un interlop recidivist, care a furat utilaje în valoare de două milioane de euro din occident și le-a adus în România, iar celălalt, pădurar silvic! – au primit închisoare cu suspendare și o amendă de 16.000 de euro, plătiți statului. Concret, instanța l-a condamnat pe Ioan Timiș, zis „Ogaru”, la 2 ani și 4 luni închisoare cu suspendare, iar pe pădurarul Iosif Danci, zis „Joji Barani”, la 1 an și 6 luni închisoare cu suspendare.

Este mult, este puțin? Întrebi și mergi mai departe, gândindu-te la sutele de braconieri care ar putea să rădă de incidentul cu cei doi „colegi” ai lor, considerați nepricepuți și fără expertiză în domeniu! Cu alte cuvinte, cei doi condamnați sunt văzuți de semenii lor ca smintiți, lacomi și proști, dacă au crezut că pot mânca la masă cu familia carne de capră neagră, după ce au fost avertizați de martori că este o crimă ceea ce fac și că pot avea probleme mari cu

legea. Încăpățânarea lor zoologică și pasiunea față de braconaj sunt însă fără margini, aspect ce scoate în evidență faptul că vânarea animalelor sălbatice într-o zonă protejată, cum este un parc național, ar putea fi un lucru obișnuit pentru braconierii care vânează în aceste locuri.

Convingerea subsemnatului este că autoritățile statului nu s-au căznit prea mult cu contracararea acestui fenomen nociv. M-am convins de asta văzându-i în fotografie pe cei doi ipochimeni cum duc, nestingheriți, capra neagră la mașină în plină zi, în câmp deschis. Au apăsat pe trăgaciul armei de vânatoare, omorând un animal sălbatic rar, fără nicio urmă de teamă că sunt văzuți și preveniți cu strigăte de către cei aflați în grupul de excursioniști. Ba chiar au răspuns cu amenințări.

Din toate astea reiese că lucrurile în aceste locuri au mers din rău în mai rău. Că fiecare a acționat după cum a vrut și cu multiple ocazii, care au dezchilibrat fondul cinegetic. Aici înțelegerea mea cedează, când știu că unul dintre braconieri mai trecuse prin fața judecătorului, fiind acuzat de furt de către procurori. Cu toate astea, a deținut o armă letală, pe care a folosit-o în acțiuni de braconaj, la care a participat și un pădurar silvic!

Eu, unul, sunt tot mai nedumerit, ca să nu zic de-a dreptul perplex, când aud de asemenea fapte reprobabile cu autori penali. Prin urmare, nu mă exaltez prea tare de pedeapsa stabilită de instanță în cazul uciderii caprei negre. O consider binevenită pentru un diagnostic juridic. Este însă nevoie de o „medicamentație” permanentă, bine dozată, pentru ca asemenea acte de abatere de la toate legile și normele posibile să nu mai apară.

Eu, unul, sunt tot mai nedumerit când mă gândesc cum ar fi răs în față autorităților „Ogaru” și „Joji” dacă turiștii ignorau fapta lor mârșavă! **NPR**